

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
DLA MIASTA I GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA NA ROK 2012**

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 r. zakłada kontynuację zadań programu z roku ubiegłego. Sformułowane w nim cele ogólne i szczegółowe będą możliwe do osiągnięcia wówczas, gdy zapewnimy ciągłość realizacji podejmowanych w ramach programu zadań. W niektórych przypadkach, z uwagi na znaczenie i wartość merytoryczną uzupełniono zadania lub poszerzono ich zakres.

I Podstawa opracowania.

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do zadań własnych gminy, wynika on z następujących aktów prawnych i dokumentów :

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) – art. 4.
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015.
- Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2009 – 2012.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).
- Uchwała Nr LX/523/10 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 27 sierpnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy dla Bystrzycy Kłodzkiej gminy miejsko-wiejskiej na lata 2010-2015.
- Uchwała Nr XLI/260/05 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 13 maja 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Integracji Społecznej dla Bystrzycy Kłodzkiej gminy miejsko-wiejskiej na lata 2005-2020.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 Nr 64 poz. 593).

II. Charakterystyka problemów alkoholowych

1. Dostępność napojów alkoholowych

Miasto i Gminę Bystrzyca Kłodzka zamieszkiwało, według stanu na dzień 31.12.2010 rok, 19 632 mieszkańców.

1. Łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez radę gminy (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych): stan na 31.12.2010 r. wynosił - 160

W tym :

- limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) - 100
- limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) - 60

2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (stan na 31.12.2010 r.)

W tym :

- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) - 67
- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) - 38

3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% w gminie (stan na 31.12.2010 r.)

W tym :

- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) - 50
- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – 20

4. Dane statystyczne policji związane z podejmowaniem interwencji i działań w związku z nadużywaniem alkoholu i niewłaściwymi zachowaniami pod wpływem alkoholu.

- Liczba nietrzeźwych osób poniżej 18 roku życia zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domów rodzinnych w 2010 roku - 13
- Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych w 2010 roku - 97

2. Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja według stanu na dzień 31.12.2010 rok :

- o prowadziła 32 postępowania wobec osób nadużywających napojów alkoholowych,
- o przeprowadziła rozmowy z 224 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym,
- o skierowała 5 wniosków do Prokuratury Rejonowej w Bystrzycy Kłodzkiej o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego,
- o wydała 81 postanowień dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych.

Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

W punkcie w 2010 r. prowadzone były dyżury specjalistów psychoterapii uzależnień.

W okresie od 01 maja do 31 grudnia :

- o odbyło się 102 dyżury po trzy godziny każdy,
- o podczas dyżurów udzielono łącznie 801 porad i konsultacji,
- o 165 osób skorzystało z pomocy terapeutów.

Grupy samopomocowe – Grupa Wsparcia dla Współuzależnionych Kobiet

Gmina udziela wsparcia dla ruchów i grup samopomocowych. W tym celu udostępniane jest nieodpłatnie pomieszczenie na spotkania dla osób z rodzin z problemem alkoholowym, dotkniętych przemocą domową. W 2010 roku w każdą środę odbywały się tam spotkania grupy kobiet, które są jednym z elementów oddziaływań, mających na celu wsparcie współzależniowanych kobiet.

Centrum Integracji Społecznej.

Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej działa od 2004 roku. Realizuje program reintegracji społecznej i zawodowej, w którym w 2010 roku uczestniczyło 56 osób (zarówno kobiet jak i mężczyzn), w tym :

- 41 osób długotrwale bezrobotnych,
- 23 osoby uzależnione od alkoholu,
- 1 osoba bezdomna,
- 5 osób niepełnosprawnych,
- 4 osoby po opuszczeniu zakładu karnego.

Po ukończeniu programu 12 osób znalazło zatrudnienie, 1 osoba powróciła do zakładu karnego.

Uczestnicy mieli do dyspozycji doradcę zawodowego, terapeutę uzależnień, psychologa. Mieli także zapewnioną opiekę pracownika socjalnego. Uczestnicy przez cały rok codziennie, w dni robocze, od godziny 7⁰⁰ do 13⁰⁰ przychodzili do pracy, mieli zapewnione zajęcia edukacyjne i motywacyjne oraz posiłek regeneracyjny.

Ośrodek Pomocy Społecznej

1.Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w 2010 roku, to - 978

2.Liczba rodzin objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny w 2010 roku - 180

3.Wysokość środków finansowych przeznaczonych w 2010 przez Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym (o których mowa w pyt. 47) – 432.474,00.

Partnerzy w realizacji programu :

Realizację zadań programu koordynuje Koordynator ds. Profilaktyki Uzależnień w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, z którym podejmują współpracę i realizują powierzone im zadania :

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury
- Policja
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Szkoły
- Organizacje pozarządowe

Podmioty, instytucje i osoby fizyczne podejmujące inicjatywy związane z problematyką uzależnień.

III. Cele i założenia programu

Nadrzędnym celem programu jest :

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem środków uzależniających.
2. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
3. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.

Cele szczegółowe programu obejmują :

1. Propagowanie modelu zdrowego stylu życia – wolnego od uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy.
2. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców, głównie dzieci i młodzieży na temat problemów związanych z używaniem alkoholu oraz możliwości zapobiegania takim zjawiskom.
3. Zmniejszenie rozmiaru szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych spowodowanych uzależnieniami, piciem ryzykownym i przemocą domową.
4. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
5. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym – dorosłych i dzieci.
6. Zwiększenie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym

IV. Zadania gminnego programu do realizacji :

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych poprzez :

– Współprace z placówkami leczenia odwykowego (m.in.Poradnią Leczenia Uzależnień w Kłodzku) oraz placówkami podstawowej opieki zdrowotnej z terenu gminy Bystrzyca Kłodzka, w zakresie umożliwiania uzależnionym od alkoholu odbycia leczenia odwykowego pod opieką wykwalifikowanego personelu.

– Podejmowanie działań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zmierzających do zmotywowania do poddania się dobrowolnemu leczeniu wobec osób uzależnionych od alkoholu oraz prowadzenie postępowań zmierzających do orzeczenia przez Sąd obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

– Kontynuację działalności gminnego Punktu Informacyjno-konsultacyjnego d.s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień (dyżury dwóch terapeutów, psychologa, policjanta, pracownika socjalnego).

– Kontynuację działalności grupy wsparcia dla współuzależnionych kobiet, dotkniętych przemocą w rodzinie.

- Kontynuacja działań zmierzających do utworzenia Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Leczenia Uzależnień w Bystrzycy Kłodzkiej.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, społecznej i prawnej i ochrony przed przemocą w rodzinie.

- o Podejmowanie działań w ramach gminnego punktu informacyjno – konsultacyjnego w zakresie motywowania do podjęcia leczenia, rozpoznawania i monitorowania

problemów rodziny i zaplanowania pomocy dla jej członków poprzez współpracę psychologa, prawnika, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Policji. Organizowanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dla dzieci osób uzależnionych od alkoholu i ofiar przemocy we współpracy z osobami i instytucjami przygotowanymi do organizowania takiej pomocy (rozmowy i porady indywidualne dla uzależnionych i współuzależnionych, zajęcia dla dzieci i współmałżonków alkoholików, poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

- o Wspieranie merytoryczne i finansowe działalności świetlic środowiskowych realizujących programy opiekuńczo-wychowawcze, zajmujących się organizacją czasu wolnego, pomocą w nauce, rozwijaniem zainteresowań, wspieraniem rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych – dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemami alkoholowymi.
- o Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA, pracowników socjalnych, pedagogów dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie oraz ochrony przed przemocą.
- o Tworzenie gminnego systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w ramach współpracy z Policją, Prokuraturą, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Punktem informacyjno-konsultacyjnym d.s profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- o Prowadzenie w szkołach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, zakup i realizacja profesjonalnego programu profilaktycznego(program edukacyjno-alternatywny adresowany do dzieci i młodzieży, jako uczestników imprez sportowych „ Jestem kibicem przez duże K”/PARPA/, program psychoedukacyjny ” Substancje psychoaktywne – zagrożenia i przeciwdziałanie” dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych /Z.Ustrzycki/, konkurs profilaktyczny dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych pod hasłem „Zmień scenariusz”/pedagog szkolny/).
- o Udział w akcjach i kampaniach profilaktycznych ogólnokrajowych (kampania ogólnopolska „Postaw na rodzinę”).
- o Dofinansowywanie pozalekcyjnych zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych łączących elementy psychoprofilaktyki z aktywnością sportową (ZHP, LKS „Zamek” – Gorzanów, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Nowy Waliszów).
- o Organizowanie pozalekcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji – dofinansowanie zajęć i pobytu dzieci na koloniach połączonych z programem profilaktycznym.
- o Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych w celu zapobiegania sprzedaży napojów alkoholowych niepełnoletnim i nietrzeźwym.
- o Współpraca z Policją w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych.
- o Dopuszczenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punktu Informacyjno-konsultacyjnego d.s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w niezbędne pomoce i literaturę fachową, czasopisma (prenumerata” Świat Problemów”, „Remedium”, artykuły papiernicze).
- o Prowadzenie działalności edukacyjnej w środowisku w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie oraz propagowanie informacji n.t. ogólnopolskiego

telefonu zaufania – Niebieska Linia, Pomarańczowa Linia oraz instytucji wsparcia dla ofiar przemocy w najbliższym otoczeniu.

- o Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym (badanie ankietowe, analizy).

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- o Dofinansowanie działań celowych służących wspomaganie procesu powrotu do zdrowia, i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i członków ich rodzin (Grupy samopomocowe – Grupa Wsparcia dla Współuzależnionych Kobiet).
- o Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu .
- o Prowadzenie zajęć kulturalno-oświatowych i artystycznych lub sportowo-rekreacyjnych z dziećmi i młodzieżą wypełniających ich wolny czas i motywujących do powstrzymywania się od spożywania alkoholu.

Zadanie 5. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Podejmowanie działań na rzecz ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy oraz przestrzegania prawa w zakresie obrotu napojami alkoholowymi będzie prowadzone poprzez kontrolę rynku i warunków określonych w zezwoleniu ze szczególnym uwzględnieniem zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz przestrzegania zakazu reklamy napojów alkoholowych.

Zadanie 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Współfinansowanie Centrum Integracji Społecznej celem prowadzenia programu reintegracji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.

V. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań ustawowych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

należy :

1. Opiniowanie, inicjowanie i współpraca w zakresie realizacji zadań wykonywanych w ramach Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu a w szczególności :
 - a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

b) wezwanie na rozmowę osoby co do której wpłynęło zgłoszenie i motywowanie jej do zaprzestania nadużywania alkoholu i/lub poddania się dobrowolnemu leczeniu.

c)w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie się – skierowanie na badania przez biegłych

(psycholog, psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,

d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,

e) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sadu rejonowego.

3. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod

względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust.1 i 2 ustawy (limit punktów i zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych).

4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia Burmistrza).

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych

1. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane jest z budżetu Gminy Bystrzyca Kłodzka w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii.

2. Członek Komisji ma obowiązek uczestnictwa w posiedzeniach.

3. Za udział w posiedzeniu oraz innych pracach Komisji członkom Komisji przysługuje ryczałt miesięczny stanowiący zwrot kosztów związanych z pełnieniem funkcji społecznych. Wysokość ryczałtu ustala burmistrz na wniosek kierownika OPS. Podstawą naliczania ryczałtu jest miesięczne minimalne wynagrodzenie za pracę ogłaszane w drodze obwieszczenia w Monitorze Polskim przez Prezesa Rady Ministrów.

4. Za udział w pracach Komisji członkowie otrzymywać będą miesięczny ryczałt w wysokości 36% minimalnego wynagrodzenia o którym mowa w ustępie 3.

5. Przewodniczący Komisji składa Radzie Miasta sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VII. Ewaluacja programu

Realizacja programu i skuteczność podejmowanych oddziaływań będzie monitorowana poprzez prowadzenie rozmów z adresatami programu, badań, ankiet i sporządzanie analiz dotyczących z realizacją założeń programu.

Podstawowymi wskaźnikami efektywności gminnego programu będzie :

- 1) ilość podmiotów zaangażowanych w realizację programu,
- 2) ilość osób uczestniczących w programach profilaktycznych i terapeutycznych,
- 3) liczba pacjentów objętych opieką leczniczą i rehabilitacyjną,
- 4) liczba osób objęta reintegracją,
- 5) liczba osób doświadczających przemocy objętych pomocą,
- 6) liczba dzieci objętych pomocą,
- 7) liczba osób deklarujących abstynencję,
- 8) ilość miejsc pomocy dla rodzin osób uzależnionych,
- 9) ilość osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu zostały skierowane na Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ilość osób przeszkolonych do rozwiązywania problemów uzależnień

VIII. Uwagi końcowe

- o Dopuszcza się możliwość wprowadzania do niniejszego Programu korekt, wynikających z pojawiających się na bieżąco potrzeb, koniecznych do prawidłowej jego realizacji.
- o Podmioty chcące uzyskać wsparcie i realizować zadania w ramach Gminnego Programu zobowiązane są do złożenia pisemnego wniosku/oferty na realizację zadania w biurze Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, zawierającej merytoryczny opis projektu/programu (podstawowe założenia i cele, dane wnioskodawcy, adresaci zadania, liczba uczestników, miejsce i czas realizacji zadania, sposób realizacji, harmonogram działań i kosztorys programu/zadania).
- o Podmioty, które skorzystały z wsparcia finansowego na realizację zadania w ramach Gminnego Programu zobowiązane są do złożenia sprawozdania merytorycznego finansowego z realizacji zadania (należy określić, czy zakładane cele zostały osiągnięte i w jaki sposób, opisać podjęte działania, podać liczbę osób, uczestników, załączyć rozliczenie finansowe).